

МІФОЛОГЕМА МІСТА У ПОЕТИЧНОМУ ДОРОБКУ М.ВІНГРАНОВСЬКОГО ТА Б.-І.АНТОНІЧА

Т.В. БАХТІАРОВА, доцент Херсонського державного університету

У статті розглянуто інтерпретацію міфологеми міста у поетичній творчості М.Вінграновського та Б.-І.Антоніча. У розвідці проаналізовано основні мотиви урбаністичної лірики зазначених авторів, визначено роль урбаністичної складової у формуванні авторського міфосвіту поезії.

Ключові слова: міфологема, мотив, образ, індивідуальний стиль, підтекст.

Міфопоетичний аспект творчості дедалі частіше опиняється у полі зору дослідників. Проблему міфологізації художньої літератури у своїх працях розглядали Дж.Фрейзер, К.-Г.Юнг, Н.Фрай. Свої погляди відносно цього питання висловлювали представники структуралістського підходу, зокрема К.Леві-Стросс, Ю.Лотман, В.Топоров. Вагомий внесок у дослідження міфопоетики художнього твору здійснили С.Аверінцев, М.Бахтін, Є.Мелетинський.

Міфологема міста слугує своєрідним організуючим компонентом міфосвіту поетів-модерністів. Із особливим інтересом до цього топосу ставилися футуристи. Для цих авторів технізований простір міста співпадав із настроями потужного індустріального оновлення, яке вони послідовно висвітлювали у своїх творах. Урбаністична творчість футуристів була виявом їх технізованої сучасності. За спостереженням Соломії Павличко, «(...) найбільше цінувалася динаміка, активність, рух. (...) Однак ця сучасність із часом виявилася тільки поверховим, зовнішнім образом істинної сучасності» [1, с.180]. Поетика творів авангардизму і футуризму не відтворювали у всій повноті внутрішнього світу особистості, у межах напрямку «людина була радісним конформістом», який розчиняється у багатоголосій юрбі, «дисциплінованим фанатиком, котрий в ім'я свободи легко відкидає все» [1, с.180]. Дослідниця Ярина Цимбал у публікації «Привиди урбанізму» наголосила, що термін урбанізм (з лат. «urbis») у сучасному літературознавстві «охоплює значно ширшу проблематику».

Так, інтерпретацію міфологеми міста можна розглянути у зв'язку із часопросторовою організацією середовища. Центром сакрального простору вважається Світова вісь – світове дерево (священна гора, храм). Отже, місто виступає ідеальним втіленням певного геополітичного простору, що постає як прообраз «небесного града». Місто у цьому випадку співвідноситься із храмом, що моделює сакральний простір [2, с.205]. Показово, що при такому підході дослідники послуговуються семіотичною характеристикою, тобто поняття центру є досить умовним і співвідноситься із певною традицією.

Урбаністична лірика розкриває значні можливості для літературознавчого аналізу. У статті міфологема міста розглядається на прикладі поетичних творів М.Вінграновського та Б.-І.Антоніча. Доробок зазначених митців детально розглядався науковцями, так, до вивчення поетики лірики М.Вінграновського зверталися І.Дзюба, В.Моренець, Т.Салига, Л.Тарнашинська, М.Токар, Л.Фоміна, художню специфіку поезії Б.-І.Антоніча досліджували Ю.Андрухович,

М.Ільницький, Ю.Ковалів, М.Новикова, Б.Рубчак. Проблема типологічного зіставлення зразків урбаністичної лірики митців залишається актуальною, оскільки не була об'єктом вивчення у працях дослідників.

У статті ставимо за мету розкрити інтерпретацію міфологеми міста у поетичному доробку М.Вінграновського та Б.-І.Антонича. Зазначена мета передбачає розв'язання низки завдань: з'ясувати основні мотиви урбаністичної лірики М.Вінграновського та Б.-І.Антонича, розглянути інтерпретацію міфологеми міста у їхніх поезіях, прокоментувати роль урбаністичної складової у формуванні авторського міфосвіту поезії. Об'єктом дослідження є поетична творчість М.Вінграновського та Б.-І.Антонича; предмет дослідження – урбаністична лірика вказаних авторів.

Доробок М.Вінграновського зі збірки „Київ,” що містить поезії різних літ та незначну кількість нових віршів, вражає своєю емоційністю, гармонійним поєднанням інтимного і громадського, особистісного і загального. „Все, чого коли-небудь сягав його душевний зір, - зазначає І.Дзюба в одній із передмов до збірки письменника, - все воно живе в ньому постійно, глибоко жевріє здатною щомиті спалахнути живою жаринною і живе готове шохвилі полинути водоспадом, упасти росинкою чи вдарити громом з найнепомітнішого і найнесподіванішого приводу” [3, с. 6].

Збірка „Київ” засвідчує звернення поета до урбаністичної тематики. У вісімдесяти роки ХХ ст. в літературі активізувалася увага до теми міста, у центрі уваги опиняються проблеми культури, духовності, утвердження моральних цінностей. Київська тема стала предметом особливої уваги в українській поезії вісімдесятих, до неї звертався І.Драч – „Київське небо,” „Київський оберіг,” Ю.Щербак у циклі „Київські фрески.” М.Вінграновський по-своєму інтерпретував урбаністичний матеріал. Наприклад, Т.Салига зазначає: „Якщо це мова про Київ, то він (поет) знаходить не тільки такі слова, які ніхто не говорив, а й такі, що відтворюють життя сучасного міста в його історичній перспективі” [4, с. 101].

Урбаністичні мотиви знаходять оригінальну інтерпретацію у збірках Б.-І.Антонича «Книга Лева» та «Ротації». Міфологема міста у поета розглядається амбівалентно: це антисвіт, ворожий для людини, простір меркантильного розрахунку («Міста і музи»), хаос, у якому стирається індивідуальність («Мурашник»). Але в окремих творах поета місто розглядається досить пафосно, монументально, це своєрідна вертикаль цивілізації, яка пролягла крізь час і простір, місто-утопія («Чаргород»). За твердженням самого автора, яке він висловив в одному із інтерв'ю («Як розуміти поезію: розмова в редакції з Б.-І.Антоничем»), місто у поезії постає цілком біологізованим і виписується за допомогою апокаліптичних мотивів та образів (комети, потопу, судного дня). Дослідник М.Ільницький у передмові до повного зібрання творів Б.-І.Антонича підкреслював, що місто для автора це «(...) антиприрода, скоріше навіть постприрода, що дійшла до останньої стадії свого розвитку і не має майбутнього.»[5, с.29] Місто у доробку Б.-І.Антонича є гротескним протиставленням гармонійному світу села.

Так, у вірші «Мурашник» міфологема міста осмислюється через колористику, промовистого звучання додають сірі, руді барви. Місто для ліричного героя – це схема, яка нівелює індивідуальність, призводить до знищення духовності:

Предивні зачаровані міста

З рудого порошна й рябої мерви.

І пасма вулиць сплетені, мов нерви,

І клуня в сірих теремах містка.

І наче плюш з роздертого листа,

Життя засушене, немов консерви [6, с.64].

Місто постає у Антонича візією катастрофи. У поезії «Апокаліпсис» безликий кам'яний світ вселяє відчай, знищує надії, слугує алюзією неволі. У поезіях «Ніч у місті», «Над містом ширяють тіні» образ міста створений за допомогою синестезії вражень, асоціативність зображення передає стан ліричного героя-інтроверта, для якого «(...)місто – сонет з каміння, цегли й скла» [6, с.300]. У творі «Дума про плакати» автор іронізує із шаблонності, плакатної ідейності, яка зрештою стирає життєву неординарність із усього довколишнього, цілком знищує мікросвіт особистості. Складається враження, що через пародійний стиль вірша поет немов вступає у полеміку із гаслами футуристів, які тенденційно проголошували хвалу ідейності, прогресу:

(...) А над нами небо плине,

А над нами бетон лине,

А між небом і бетоном

Одним стоном, одним стоном

Місто, місто розікрите, розкотисте та розлите.

Ми на мурів лук нап'яті,

Ми плякати, плякати, плякати... [6, с.247]

У «Баяді провулка» міфологема міста асоціюється із світом маргіналів і середовищем, яке нагадує пекло; у «Баяді про блакитну смерть» місто розкривається у всій непривабливості через сіру колористику і мотив самогубства.

На противагу Б-І. Антоничу, М.Вінграновський топос міста сприймає, переважно, як осередок духовності. Так, міста Київ, Львів, Чернігів – це простір еволюції ліричного героя, формування світу його морально-етичних переконань. Проте образ міста як конкретного урбаністичного центру нечасто зустрічається у доробку М.Вінграновського, для нього значно ближчим є відкритий простір: степ, небо, поле, море. У розглянутих віршах образ міста, як і будь-який інший, автор інтимізує, деякою мірою персоніфікує, оживлює. Київ постає в різних іпостасях: як осередок державності, як столиця кохання, як мегаполіс. У кожному з цих образів - сплав почуттів і настроїв, які визначають уподобання ліричного героя, його модерний пошук абсолюту. Київ сприймається М.Вінграновським передовсім як осередок духовності, національної самоцінності, центр державності, тобто це священна столиця, без якої поет, як і його ліричний герой, просто не уявляв майбутнього:

Що буде – буде. Більше – помаленьку.

А якщо ні, то висниться мені

На зорянім коні мені Шевченко,

Довженко й Київ в серці на коні [7, с.13].

До топосу Київ поет досить часто звертався у своїх віршах, починаючи від раннього періоду творчості і до останньої збірки: „Український прелюд,” „Поїду з Києва” (1966), „Мій Києве”(1978), „Києву,” „Лягла зима і білі солов’ї” (1982), „Снігами вітровінь поля відволочила”(1984). Патріотичні мотиви лунають в „Українському прелюді,” Київ виступає як центр національного єднання. Ліричний герой духовну рівновагу вбачає в єдності із рідним краєм, у вірі у святість національних оберегів та усвідомленні на генетичному рівні почуття патріотизму:

Останній міст проплив удалині,
Колеса змащено рососою голубою –
У Київ на Богдановім коні
Пливе навстріч дніпровою водою [8, с.41].

Подібна тональність у зверненні до столиці зберігається у вірші „Київ” („На срібнім березі”, 1978): „...Слов’янства золота столице, / Світанку мови і добра, / Вікно у світ стооке і столице. / Духовна міро нації Дніпра” [9, с. 150] але ось в „Українському прелюді,” написаному в кінці сімдесятих, бачимо дещо відмінні акценти, обумовлені політичними чинниками тих літ.

Вірш „Київ” – присвята мужній, розвихрено-вільній столиці, яка витримала численні зазіхання завойовників, пронесла з давніх-давен непоборне прагнення українців самоствердитися як нація:

Всі сто століть у скрути і жалі
Під небозводом згриженої днини
Ти водиш серцем нашим мужні кораблі
З вітрилами на щоглі України [9, с. 150].

Ліричний герой поезії сповнений гордості за прадавнє місто духовності, що пройшло через грізні етапи випробувань.

У вірші „Мій Києве, гайда до неї” образ міста сприймається як спільник, побратим героя, персоніфікація додає образу експресивної піднесеності: „Мій Києве, гайда до неї. / Гайда, мій *Києве-листопад*... / В багряно-сизому інеї, / У сизо-збурену небопадъ. / Здійми мені хоча б якесь / *Літатеняточко* нещасне. / Мій Києве, надія гасне. / В поляці серця я увесь”. Засіб художнього паралелізму – листопад у природі і пора смутку в душі – дозволяє М.Вінграновському передати почуття ліричного героя, який з усіх зусиль прагне повернути втрачену життєву рівновагу, - він відкриває глибини свого серця і поринає у спогади. Символом острівця надії є образ літа, ліричний герой називає його зменшено-пестливо, „*літатеняточко*”, це останній шанс вгамувати пристрасті. Свої почуття ліричний герой аналізує з висоти життєвого досвіду, але всі міркування врешті зводяться до того, що любов і страждання повсякчас поруч; кожне нове „*звулканення*” душі відбувається ніби вперше, тому моделювання ситуацій тут не може зарадити, емоції, інтуїція, а не раціональний підхід домінують у сфері почуттів. Схвильовані роздуми у фіналі вірша утверджують непереможну силу кохання, яке звеличує особистість:

Забуті стишені жінки!
Як я вас знаю і не знаю...

Вже стільки літ я забуваю

Одних очей два їжаки...

Що варте ще одне страждання

До всіх вимулених страждань

І вічне, вічнепоспішання

На свято щастя і жадань!.. [9, с. 69].

Влучна й дуже промовиста метафора „одних очей два їжаки” додає експресії, стверджує непроминальність почуття в світоглядному спектрі ліричного героя. Київ у М.Вінграновського – образ багатофункціональний, у інтимній ліриці він виступає як столиця молодості, кохання. Філософсько-медитативна замисленість вірша „Лягла зима, і білі солов'ї” концентрує увагу на топоніму Київ лише епізодично, імпресіоністична замальовка на початку вірша переростає в загострений психологізм медитації, посиленої алюзією: „Що гай з землі дивився і стояв, / Що солов'ї маліли, як морельки, / А Київ, мов скажений цілував / В степах село чиесь, чуже, маленьке.” У цих рядках - концепція ліричного героя, оплотом духовності якого залишається далеке село над Бугом. Мотив духовного повернення стає дедалі помітнішим у збірках 80-х.

У вірші „Поїду з Києва” домінуючим є мотив утечі, усамітнення, дистанціювання від динаміки цивілізації. Аскетизм зумовлено неприхованим бажанням ліричного героя відновити рівновагу почуттів, побути наодинці з собою і первозданним світом. Його „Підтале серце” вимагає спокою, дисгармонія міської суєти не дає змоги розгледіти непроминальні істини, психологічні моменти розчиняються в почуттях і міркуваннях про вищу сутність буття:

Я так люблю тебе, що вже не маю сили,

Що тої сили наче й не було...

Прибудьмо з Києва на дині і на сливи,

На світ святий, на серце і чоло...

Нікуди не поїдемо... Пропали...

Аби ще день... але пропав і день...

Незчулись ми, як все своє проспали,

Як доспівали всіх своїх пісень [8, с. 194].

Душа ліричного героя прагне досягнути гармонії, мотив звернення до витоків життя і цивілізації накреслює вихід із кризи, яка склалася. Урбаністичні пейзажі наведених віршів служать фоновим зображенням для смислової сугестії. У поезії „Я сьогодні...” завдяки цілому комплексу асоціацій поет відтворює стан пасивного споглядання; можна припустити, що воно обумовлене альтернативністю вибору, який поставив ліричного героя поза часом і простором: «Я сьогодні не прийду додому – / Де я? / Я сьогодні в Київ не прийду – / Де я? / Я сьогодні не дивлюсь на тебе – / Де я? / Я сьогодні, вчора й позавчора – / Де я? [7, с. 48]. Київ сприймається в

цій симплоті як епіцентр смутку, така рецепція мікросвіту наштовхує ліричного героя на мінорну замисленість.

Ще одним топонімічним осердям збірки М.Вінграновського – є Львів. Місто Лева – велична галицька столиця - привертало увагу майстрів слова своєю стародавньою історією, вишуканою архітектурою, духом свободи, що з правіків панувала тут. Серед шістдесятників „львівський матеріал” викликав неприховане захоплення у В.Симоненка („Український лев”), І.Драча („Пам’ятник А.Міцкевичу у Львові”), М.Вінграновського („Повернення до Львова”).

До оспівування Львова звернувся і Б.-І.Антонич у збірці «Книга Лева». На думку Ю.Андруховича зазначена збірка стала «(...) помітним наближенням поета до власного творчого ідеалу». «Книга Лева» до певної міри соціальна, у ній автор відгукнувся на «реальні тривоги свого часу, на зростаючі у 30-х настрої катастрофізму, породжені відчуттям присмерку культури та появою нової грізної сили – фашизму» [10, с.139]. Символом збірки є лев, це знак вогню, величі, у ньому злилися сили сонця, сузір’я Лева «керує створенням світу, який постає з води»[11, с.12]:

І бачиш вічність – небо опалеве

І шум червоних полум’я потоків.

З-за гір століть веде сузір’я Лева,

Цей знак монархів, воїнів, пророків.[6, с.155]

У ряді віршів автор намагається уникати конкретики зображення, тому топос міста набуває символічного значення. У віршах «Монументальний краєвид», «Площа янголів» місто змальовано як очуднений статичний ландшафт. У поезії «Чаргород або як народжуються міти» тонкими штрихами виписано місто мрії, місто майбутнього, яке бентежить, пробуджує почуття. Міфосвіт «Неземного Чар-города» розкриває кращі грані особистості, спонукає до творчості і гармонізує життя:

Тече дванадцять рік крізь солов’їне місто,

В тонку пастушу флейту дме вітрів дозорець,

Музика білий мур і стріл крилаті вісті,

Достойний лев, слаба людина й вірні зорі [6, с.175].

Дистих М.Вінграновського „Повернення до Львова” з’явився, і це безперечно, під впливом особистісних вражень. Ще в 60-х, в час свого тріумфального входження в літературу М.Вінграновський та І.Драч „поїхали будити оспалий Львів;” позитивним фактом, за спогадами І.Драча, стало те, що з вільної столиці Галичини, вони привезли собі дружин. Крім цього, М.Вінграновський сім років жив і творив у цьому місті.

У шістдесятих з’явилися „Станси до Л.” („Атомні прелюди,” 1962), а „Повернення до Львова” вперше було надруковано у збірці „На срібнім березі”(1978), згодом включено і до збірки „Київ.” У першій частині дистиху поет співає хвалу місту як осередку культури, духовності і, зрештою, „столиці” свого кохання. Згідно з „сюжетом” своїх переживань ліричний герой іде від загального до конкретного, особистого, інтимного. Такий стиль конденсує увагу на чуттєво-

емоційному світі, який за велінням долі оточував романтичну зустріч двох закоханих:

В цьому нашому світі у палкім ношеденні,
В цьому нашому світі, де доля терпка,
Моє місто-любове, нам з тобою священні
І світанок Данила, і вечір Франка.
Доки сняться нам сни, доки сняться нам ріки,
І марнота марнот по душі не снує,
Моє місто-любове, дорогі нам навіки
Ті, хто десь за тобою, ті, хто зараз тут е! [8, с. 109].

У великому світі ліричний герой по-справжньому зрозумів сенс буття, а свою значимість він усвідомив, опинившись у цьому старовинному місті. Плин часу, сугестивну чуттєвість у вірші засвідчують образи снів-рік. Показовою є відсутність назви міста (Львів), натомість М.Вінграновський вживає звертання: „моє місто-любове,” такий лінгвістичний хід дозволяє сприймати першу частину дистиху як логічний пролог до другої:

На маленькій планеті у великому лузі
Сходить вечір на сине, на сизе й сумне.
На шовковому вальсі, на блакитному блюзі
Як давно і недавно ти любила мене [8, с. 109].

Засіб художнього парадоксу в першому рядку створює модель двох паралельних світів, яку вибудовує і сприймає надчутлива свідомість ліричного героя. „На маленькій планеті у великому місті” - контраст глобального й одиничного, це своєрідна констатація неповторної долі особистості, вир почуттів якої є непроминальним, індивідуально-незнівельованим навіть на фоні глобальності. Ритм почуття ліричний герой порівнює із граційними рухами під музику вальсу, блюзу, особливої виразності у змалюванні мінливого почуття надають епітети (блакитно-шовкові). У другій строфі для підсилення драматизму автор удається до антитези: „Зацвіли твої пальці першим цвітом любові, / Зацвіли твої очі першим цвітом сльози.” Метафорична глибина у цих рядках заснована на контрасті радості зустрічі („зацвіли твої пальці”) і прощання („зацвіли твої очі”).

Приєм художнього паралелізму в цій поезії традиційний: стан душі ліричного героя і природа абсолютно суголосні. Мотив розлуки домінує в заключному акорді поезії, метафоричні образи „порожні мовчать на цепах телефони,” „порожні летять літаки” загострюють настрої смутку, спустошення, самотності. Перша й остання строфи – своєрідне обрамлення поезії, з тією лише різницею, що перший катрен слугує своєрідним прологом до еволюції романтичних стосунків ліричного героя, останній же – розкриває сентиментальний фінал. У великому місті крізь сиву завісу дощів у „сполотнілому листі,” у глибинах пам’яті зринає далекий образ коханої, яка розчинилася для ліричного героя в осінньому пейзажі:

На маленькій планеті у великому місті

Сходить вечір на сине, на сизе й сумне.

На сивавих дощах в сполотнілому листі

Як далеко-далеко ти любила мене [8, с. 110]...

Ще одним урбаністичним образом збірки „Київ” є Чернівці. Мініатюра „Над Чернівцями вороняччя” – вірш-елегія, в якому переважає мотив захоплення життям, очікування кохання. Такий висновок дозволяє зробити символіка, яка фокусує фонове тло вірша. Анафора „Над Чернівцями вороняччя, / Над Чернівцями голуби” [9, с. 73] від початку інтригує своєю суперечністю, оскільки голуб – утілення любові, вірності, радості, ворон – символ смутку, туги (і водночас мудрості, досвіду). Можливо, у такий спосіб автор хотів привернути увагу читача до одвічної нероз’єднаності смутку й радості, які підстерігають закоханих навіть у моменти незаперечного щастя. Художня деталь у вірші додає динаміки, емоційної ліричності: „І сміх, і шепіт серцю милий, / Гуцулки погляд чорнокрилий, / Як птича тінь, небесна тінь!” [9, с. 73]. Почуття героя сповнюється значущістю, вищим смислом, це уже пора зрілості, „боротьба за верховенство” у стосунках тут поступається тихій повені кохання, що, як і раніше, бентежить ліричного героя:

Карпатських вин тасмні руки

Нам загойдали далечинь.

І час гойдається, і гори,

І день, і ніч, і щастя, й горе –

Чи не гойдаємось і ми? [9, с. 73].

Часопростір поезії динамічний, свідомість ліричного героя розкошує у спогадах, що пробуджує снагу до життя у сьогодні. Легке сп’яніння від щедрот світу призводить до коливального сприйняття миттєвостей радості і страждань, любові і жалів.

Збірка „Київ”(1982) М.Вінграновського визначає розширення проблемно-тематичного діапазону творчості, саме в ній поет долучився до міських мотивів. Урбаністичні топоси Київ, Львів, Чернігів мають у автора оригінальне прочитання, їх він сприймає як осередки цивілізації, центри духовності та єднання із сакральними святинами. Ліричний герой прагне витворити власний мікросвіт, він інтимізує, меліоризує простір, його не захоплює масштабність, він розчиняється в елегійній сфері. У цьому модерному середовищі панує асоціативна образність, домінують антропоморфні метафори (витоки цього підходу наявні ще в мотиві людиноцентризму, персоналізації творчості, що звучали в першому періоді творчості), народнописенна традиція злилася з авторською рецепцією буття. Образ світу у М.Вінграновського завжди перегукувався із макросередовищем Батьківщини, у вісімдесятих цей мотив набув ознак загостреного драматизму. Світ екзистенції автор сприймає в різних іпостасях: як рідний край, дитинство, але в будь-якому разі це епіцентр щастя, радості.

Міфосвіт урбаністичної лірики М.Вінграновського та Б.І.Антонича демонструє витончену організацію часопростору. Обидва автори до міської тематики зверталися фрагментарно, побіжно, основну увагу митці приділяли поетизації

вільного простору села, вишуканої природи. Міські мотиви стали своєрідним вдалим художнім експериментом у їх доробку. Міфологема міста інтерпретується М.Вінграновським та Б.-І.Антоничем різноаспектно, емоційно, подеколи з відтінками соціального забарвлення. Аналіз міфологеми міста у поетичній творчості зазначених авторів має значні перспективи і потребує поглибленого подальшого вивчення.

SUMMARY

MYTHOLOGEM OF CITY IN POETIC CREATION OF M.VINGRANOVSKYI AND B.-I.ANTONYCH

T. Bakhtiarova

The article deals with the interpretation of mythologem of city in poetic creation of M.Vingranovskyi and B.-I.Antonych. The main motives of urban poetry of these authors are examined and role of urban component in formation of the author's mythoworld of the poetry is determined in the survey.

Key words: mythologem, motif, image, individual style, implication.

АННОТАЦИЯ

МИФОЛОГЕМА ГОРОДА В ПОЭТИЧЕСКОМ НАСЛЕДИИ М.ВИНГРАНОВСКОГО И Б.-И.АНТОНИЧА

Т.В. БАХТИАРОВА

В статье рассмотрено интерпретацию мифологеми города в поэзии М.Винграновского и Б.-И.Антонича. В исследовании проанализировано основные мотивы урбанистической лирики упомянутых авторов, определено роль урбанистической составляющей в формировании авторского мифомира поэзии.

Ключевые слова: мифологема, мотив, образ, индивидуальный стиль, подтекст.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Павличко С. Теорія літератури. / Соломія Павличко.– К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 679с.
2. Лотман Ю. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. / Юрий Лотман. – М.: Языки русской культуры, 1996. – 447с.
3. Дзюба І. Чарівник слова / І. Дзюба. // Вінграновський М.С. З обійнятих тобою днів: Поезії –К.: Веселка, 1993. – С. 5-12.
4. Салига Т. М.Вінграновський: Літературно-критичний нарис / Тарас Салига. – К.: Радянський письменник, 1989. –167с.
5. Ільницький М. Від «Дочасного світла» до «Сурм останнього дня» / М. Ільницький //Антонич Б.-І. Повне зібрання творів. – Львів: Літопис, 2009. – С.3-36
6. Антонич Б.-І. Повне зібрання творів / Передмова М.Ільницького / Богдан-Ігор Антонич. – Львів: Літопис, 2009. – 968с.
7. Вінграновський М. Губами теплими і оком золотим: Поезії. / Микола Вінграновський. – К.: Радянський письменник, 1984. – 62с.,
8. Вінграновський М. Вибрані твори. / Микола Вінграновський. – К.:Дніпро, 1986. – 463с.

9. Вінграновський М. Київ: Поезії. / Микола Вінграновський. – К.: Дніпро, 1982. – 156с.

10. Андрухович Ю. Велике океанічне плавання Б.-І. Антонича / Юрій Андрухович // Всесвіт. –1990. – № 2. – С. 135-141.

11. Хоменко Л. Міфологема міста у збірках «Книга Лева» та «Ротація» / Леся Хоменко // Українська мова та література . – 2001.-число 39(247). — С.12

Бахтіарова Т. В. Міфологема міста у поетичному доробку М.Вінграновського та Б.-І. Антонича //Філологічні трактати. – 2013.– Том 5. – №1. – С. 21-28.